

บทความที่ :
Articles:

5

การประเมินคุณภาพตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของ
โรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย

Quality Evaluation of Performance Indicators of
the Elderly School Prototype in Thailand

จารุกัญญา อุดานนท์* และ สุกัญญา เอ็มอัมธรรม*

Jarukanya Udanont* and Sukanya Aimimtham*

* คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น [Faculty of Social Science & Humanities, Khon Kaen University]; Corresponding author
e-mail: Jimlim66@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดทั้งในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน และความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด กับโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบ 43 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ตัวชี้วัดการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย หลังจากการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดทั้งในด้านความเหมาะสม (appropriateness) ความเป็นไปได้ (feasibility) และความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด (construct validity) พบว่า ตัวชี้วัดทุกตัวมีคุณภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุในประเทศไทย จำแนกเป็น มิติด้านบริบท (Context) มีจำนวน 3 ตัวชี้วัดหลัก 17 ตัวชี้วัดย่อย มิติด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีจำนวน 4 ตัวชี้วัดหลัก 15 ตัวชี้วัดย่อย มิติด้านกระบวนการ (Process) มีจำนวน 3 ตัวชี้วัดหลัก 12 ตัวชี้วัดย่อย มิติด้านผลผลิต (Product) มีจำนวน 2 ตัวชี้วัดหลัก 9 ตัวชี้วัดย่อย มิติด้านประสิทธิผล (Effectiveness) มีจำนวน 2 ตัวชี้วัดหลัก 9 ตัวชี้วัดย่อย และมิติด้านความยั่งยืน (Sustainability) มีจำนวน 2 ตัวชี้วัดหลัก 15 ตัวชี้วัดย่อย รวมตัวชี้วัดทั้งสิ้น 16 ตัวชี้วัดหลัก 77 ตัวชี้วัดย่อย หลังจากนั้นทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้สูงอายุในโรงเรียน 10 แห่ง แห่งละ 1 คน เพื่อทำการยืนยันและคัดสรรตัวชี้วัดที่มีคุณภาพและความสมบูรณ์ ได้ตัวชี้วัดที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทยจำนวนทั้งสิ้น 16 ตัวชี้วัดหลัก 58 ตัวชี้วัดย่อย

คำสำคัญ : คุณภาพตัวชี้วัด; ผลการดำเนินงาน; โรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบ

Abstract

The objectives of this study were to quality verify of performance evaluation indicators of the Elderly School Prototype in Thailand. The research was a Quantitative method. quality verify indicators of appropriateness and feasibility with 17 experts. Accuracy construct validity with the Elderly School Prototype in Thailand 43 Schools. The tools used for collecting were questionnaire forms. The research results were as follows: Performance Evaluation Indicators of the Elderly School Prototype in Thailand After quality verify indicators of appropriateness, feasibility and Accuracy construct validity were All indicators have enough quality to be used performance indicators of the Elderly School Prototype in Thailand. The classification of Context dimensions had 3 main indicators and 17 sub-indicators. The Import Factor dimension had 4 main indicators, 15 sub-indicators. The Process dimension had 3 main indicators, 12 sub-indicators. The Product dimension had 2 main indicators, 9 sub-indicators. The Effectiveness dimension had 2 main indicators, 9 sub-indicators and the Sustainability dimension had 2 main indicators, 15 sub-indicators. The total number of indicators is 16, including 77 sub-indicators. After that, in-depth interviews were conducted with 10 elderly people in each Elderly School to confirm and select quality indicators and completeness. The quality indicators could be used to evaluate the performance of the Elderly School Prototype in Thailand, totaling 16 key indicators, and 58 sub-indicators.

Keywords: Indicator Quality; Performance, Elderly School Prototype

บทนำ

กรมกิจการผู้สูงอายุ สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้กำหนดยุทธศาสตร์ของกรมกิจการผู้สูงอายุ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580 ขึ้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาาระบบและกลไกการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ ซึ่งกรมกิจการผู้สูงอายุ มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการจัดสวัสดิการและการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ รวมทั้งการพัฒนารูปแบบงานด้านสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมและตอบสนองต่อสภาพการณ์ทางสังคม ได้มีการดำเนินการในหลากหลายวิธีและหลากหลายกิจกรรม โดยโรงเรียนผู้สูงอายุหรือชมรมผู้สูงอายุที่มีการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้แก่ผู้สูงอายุนับเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ได้ถูกนำมาใช้และคาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2560) ทั้งนี้โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาทักษะและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้สูงอายุ กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุจะเป็นเรื่องที่ผู้สูงอายุสนใจและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยเพิ่มพูนความรู้ทักษะชีวิตที่จำเป็นโดยวิทยากรจิตอาสาหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่ผู้สูงอายุจะได้แสดงศักยภาพโดยการถ่ายทอดภูมิความรู้ประสบการณ์ที่สั่งสมแก่บุคคลอื่นเพื่อสืบสานภูมิปัญญาให้คงคุณค่าคู่กับชุมชน (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2549) จากการสำรวจพบว่าในปี 2560 มีจำนวนโรงเรียนผู้สูงอายุ ที่เกิดจากการขับเคลื่อนของกรมกิจการผู้สูงอายุทั้งสิ้น 1,163 แห่ง และมีจำนวนนักเรียนสูงอายุมากกว่า 64,000 คน การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เหล่านี้นอกจากจะได้ความรู้ในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมแล้ว ยังเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีสังคม มีกลุ่มเพื่อน มีกิจกรรมที่สนุกสนาน ที่จะช่วยให้การใช้ชีวิตของผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2560) นอกจากนี้กรมกิจการผู้สูงอายุยังมีการกำหนดโรงเรียนผู้สูงอายุ ให้เป็นโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน จำนวน 43 แห่ง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2560)

ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุถึงข้อมูลเบื้องต้น ในวันที่ 22 มกราคม 2561 เวลา 13.00 น. ณ กรมกิจการผู้สูงอายุ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุถึงการเป็นโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานว่า กรมกิจการผู้สูงอายุใช้ตัวชี้วัด หรือเกณฑ์ใดในการ

คัดเลือกว่าโรงเรียนผู้สูงอายุแห่งใดที่ควรเป็นโรงเรียนต้นแบบ พบว่าตัวชี้วัดที่ใช้ประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุยังไม่ได้จัดทำหรือสร้างขึ้น แต่ประเมินจากการพิจารณาว่าโรงเรียนใดที่มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และพิจารณาจากความพร้อมของสถานที่ในการจัดตั้งโรงเรียน และระยะเวลาในการจัดตั้ง ดังนั้นการให้โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นโรงเรียนต้นแบบของกรมกิจการผู้สูงอายุจึงยังไม่มีเกณฑ์และตัวชี้วัดที่ใช้ประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างเป็นมาตรฐานชัดเจน เพราะการจัดตั้งเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุนั้นมีความหลากหลายทั้งสถานที่รูปแบบและวิธีการ โดยสถานที่ดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุอาจเป็นอาคารเรียนเก่าของโรงเรียนที่เลิกกิจการหรือตั้งอยู่ในชมรมผู้สูงอายุภายในวัด บางแห่งใช้บ้านของผู้ริเริ่มก่อตั้งเป็นสถานที่ดำเนินการ จัดตั้งในสถานที่ราชการหรือจัดตั้งในศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุบางแห่งอาจเป็นเพียงการรวมกลุ่มพบปะพูดคุยกันแล้วจึงค่อยๆ มีรูปแบบชัดเจนขึ้น มีกิจกรรมที่หลากหลายตามความต้องการของผู้สูงอายุหรืออาจเป็นการขยายกิจกรรมจากที่มีการดำเนินการอยู่แล้ว เช่นศูนย์บริการสังคมแบบมีส่วนร่วม (ศาลาสร้างสุข) ศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ ศูนย์สามวัย ธนาคารความดี เป็นต้น ส่วนรูปแบบการศึกษาและกิจกรรมนั้นโรงเรียนผู้สูงอายุไม่มีรูปแบบและกิจกรรมตายตัวทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่และความต้องการของผู้สูงอายุและหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพในการจัดตั้ง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

นอกจากนี้รูปแบบการให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุในโรงเรียนนั้นมีความแตกต่างกัน บางแห่งจัดทำเป็นหลักสูตรมีการกำหนดระยะเวลาเรียนคล้ายกับการศึกษาในระบบ บางแห่งจัดตามความต้องการในการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ บางแห่งจัดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆของผู้สูงอายุ หรือบางแห่งจัดขึ้นเพื่อสร้างความสุขของผู้สูงอายุ นอกจากนี้วิชาที่สอนยังมีความแตกต่างกัน เช่นบางแห่งมี 3 วิชาได้แก่วิชาพระพุทธศาสนา วิชาการดูแลสุขภาพ วิชาสังคมวัฒนธรรม บางแห่งเพิ่มวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือภูมิปัญญาและอื่นๆ บางแห่งไม่มีการกำหนดตายตัว เป็นต้น ซึ่งความแตกต่างของรูปแบบการจัดบริการโรงเรียนผู้สูงอายุนั้นน่าจะเป็นประโยชน์หากมีการจัดการเรียนการสอนโดยกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาผู้สูงอายุสู่ทิศทางที่พึงประสงค์

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นถึงความจำเป็นในการประเมินผลของการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุในประเทศไทยเพื่อใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงทำการพัฒนา

ตัวชี้วัดเพื่อนำไปใช้ประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีความสำเร็จสามารถเป็นโรงเรียนต้นแบบได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกตัวแบบ CIPPES ที่ประกอบด้วย (1) มิติด้านบริบท (Context) (2) มิติด้านปัจจัยนำเข้า (Input) (3) มิติด้านกระบวนการ (Process) (4) มิติด้านผลิตภัณฑ์ (Product) (5) มิติด้านประสิทธิผล (Effectiveness) และ (6) มิติด้านความยั่งยืน (Sustainability) โดยนำจุดแข็งของตัวแบบ CIPP (Stufflebeam and Shinkfield, 2007) และ CIPIEST (Stufflebeam, Gulickson and Wingate, 2002) มาใช้เป็นกรอบในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย เพราะมุ่งหาวิธีที่จะนำไปสู่ข้อสรุปและการแก้ไขโดยไม่มีอคติ แม้คนประเมินจะเป็นคนละคนแต่ถ้าหลักและเกณฑ์ในการประเมินเหมือนกัน ผลการประเมินจะนำไปสู่ข้อสรุปเดียวกัน เพื่อให้โรงเรียนผู้สูงอายุที่แม่อยู่คนละพื้นที่แต่สามารถใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานเดียวกันในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต่อไป

ทั้งนี้ การพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อนำไปใช้ประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทยในขั้นตอนแรกผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างตัวชี้วัด แนวคิดโรงเรียนผู้สูงอายุ นำมาสังเคราะห์เพื่อให้ได้ภาพรวมขององค์ประกอบหลัก และตัวชี้วัดที่สอดคล้องในแต่ละองค์ประกอบหลัก และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ทำการสรุปประเด็นการสัมภาษณ์และปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบหลัก ตัวชี้วัด และนิยามเชิงปฏิบัติการของแต่ละตัวชี้วัด เพื่อตอบวัตถุประสงค์การพัฒนารอบการประเมิน และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย ทำให้ผู้วิจัยได้ตัวชี้วัดทั้งหมด 16 ตัวชี้วัด ดังนี้ (1) Context – มิติด้านบริบท มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด (2) Input – มิติด้านปัจจัยนำเข้า มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด (3) Process – มิติด้านกระบวนการ มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด (4) Product – มิติด้านผลผลิต มีจำนวน 2 ตัวชี้วัด (5) Effectiveness – มิติด้านประสิทธิผล มีจำนวน 2 ตัวชี้วัด (6) Sustainability – มิติด้านความยั่งยืน มีจำนวน 2 ตัวชี้วัด และผลการสร้างตัวชี้วัดย่อยจากนิยามเชิงปฏิบัติการ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้ทำการกำหนดตัวชี้วัดย่อยหรือข้อคำถามเพื่อใช้สำหรับการ

ประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย ได้จำนวนทั้งสิ้น 76 ตัวชี้วัดย่อย และจะนำไปสู่การตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทยในขั้นตอนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดร่างนิยามเชิงปฏิบัติการของแต่ละตัวชี้วัดเป็นเบื้องต้นและนำไปเป็นกรอบในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักและร่างตัวชี้วัดรวมถึงนิยามเชิงปฏิบัติการของแต่ละตัวชี้วัดที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น จากนั้นดำเนินการยืนยันตัวชี้วัดการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทยโดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวนรวมทั้งสิ้น 6 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นคำถามสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Question) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปประเด็นการสัมภาษณ์จากการจดบันทึกและถอดความจากเครื่องบันทึกเสียงของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนนำมาจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดหมวดหมู่ออกให้เป็นระบบทำเป็นข้อสรุปย่อยๆ และเชื่อมโยงแต่ละส่วนนำมาสรุปเป็นภาพรวม (Analytic Induction) ซึ่งจะตอบปัญหาการวิจัย (สฤงค์ จันทวานิช, 2540) และทำการปรับปรุง/แก้ไข/เพิ่มเติมองค์ประกอบหลักตัวชี้วัดและนิยามเชิงปฏิบัติการของแต่ละตัวชี้วัดที่ผู้วิจัยจัดทำ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อสรุปอีกครั้งทั้งการตรวจสอบแหล่งข้อมูล การตรวจสอบอคติของตัวนักวิจัยเองการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า จากนั้นนำตัวชี้วัดที่ได้มาตรวจสอบ

คุณภาพของตัวชี้วัดการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย

ในขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) บนพื้นฐานทางปรัชญาที่สำคัญคือปฏิฐานนิยม (positivism) ซึ่งเชื่อว่าความจริงดังกล่าวมีระบบกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนคงที่ และสามารถจำแนกแ่งกันวัดค่าตัวเลขได้ (รัตนะ บัวสนธ์, 2557) ดังนั้นนักวิจัยจึงแสวงหาความรู้ความจริงตามหลักของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และการเก็บข้อมูลก็อาศัยเครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลที่มีคุณสมบัติน่าเชื่อถือ โดยต้องมีความตรง (validity) ความเที่ยง (reliability) และความเป็นปรนัย (objectivity) และเมื่อได้ข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจมาแล้วก็นำข้อมูลที่มีลักษณะเป็นตัวเลขไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดทั้งในด้านความเหมาะสม (appropriateness) ความเป็นไปได้ (feasibility) และความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด (construct validity) ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการดังต่อไปนี้

การตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยทำการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการดังนี้ (1) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ในขั้นตอนแรกจากการใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ มาสร้างข้อคำถามเพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถาม เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำตัวชี้วัดไปใช้ (2) ผู้วิจัยนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ทำการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำตัวชี้วัดที่ได้สร้างขึ้นไปประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดส่งเอกสารทางไปรษณีย์เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2562 โดยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญส่งเอกสารกลับทางไปรษณีย์มายังผู้วิจัยครบถ้วนทั้ง 17 คน ในวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2562

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.5 ทั้ง 2 ด้าน เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดซึ่งจะนำไปตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดด้านความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด (construct validity) รวมทั้งประเมินสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทยตามตัวชี้วัดที่ได้สร้างขึ้น

การตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดในด้านความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด (construct validity) วิธีดำเนินการการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณดำเนินการดังนี้

1. นำตัวชี้วัดที่ผ่านการคัดเลือกแล้วจากผู้เชี่ยวชาญ 17 คน มาสร้างเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด (construct validity) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการตรวจสอบสภาพการปฏิบัติหรือสภาวะที่เป็นอยู่จริงของแต่ละตัวชี้วัด ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัด (scaling) ตามจำนวนองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้พัฒนาขึ้นซึ่งแต่ละข้อประกอบด้วยข้อความและมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) โดยให้ผู้ตอบให้คะแนนเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติหรือสภาวะที่เป็นอยู่จริงของตัวชี้วัด

2. นำเสนอเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบแก้ไขปรับปรุง

3. ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้านความตรงและความเที่ยงนำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุง มาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้ (1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และ (2) ตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา และความเชื่อมั่นไปเก็บข้อมูลจริงจากโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย โดยสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติหรือสภาวะที่เป็นอยู่จริงของแต่ละตัวชี้วัด เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด (construct validity) โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ (1) การกำหนดประชากร โดยหน่วยในการวิเคราะห์ (unit of analysis) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่โรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย จำนวน 43 แห่ง โดยผู้ตอบ

แบบสอบถามจะเป็นตัวแทนของหน่วยในการวิเคราะห์ที่ได้แก่ครูใหญ่โรงเรียนผู้สูงอายุ นักเรียนผู้สูงอายุ และผู้ประสานงานหรือดำเนินงานภายในโรงเรียนผู้สูงอายุของแต่ละแห่งรวมทั้งหมด 129 คน (2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประสานผ่านผู้ประสานงานที่รับผิดชอบโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย เป็นผู้แจกและรวบรวมข้อมูล โดยขอชื่อผู้ประสานงานในการเก็บข้อมูลของแต่ละแห่งจากกรมกิจการผู้สูงอายุ เมื่อได้รายชื่อผู้ประสานงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทยครบทั้ง 43 แห่งแล้ว ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ถึงผู้ประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังหน่วยงานที่ผู้ประสานงานแจ้งที่อยู่ไว้ทางไปรษณีย์ เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 41 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 95.35

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด (construct validity) ด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของตัวชี้วัดแต่ละตัวกับคะแนนรวมทั้งหมด (item-total correlation) ทั้งนี้ หากตัวชี้วัดใดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับคะแนนรวมตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป แสดงว่าตัวชี้วัดนั้นมีความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด (construct validity) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546)

ผลการศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทยที่ได้ทั้งในด้านความเหมาะสม (appropriateness) ความเป็นไปได้ (feasibility) ความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด (construct validity) โดยแบ่งการตรวจสอบเป็น 3 ส่วนดังนี้

ผลการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ผู้วิจัยนำตัวชี้วัดที่ได้จากวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีทั้งสิ้น 16 ตัวชี้วัดหลัก 76 ตัวชี้วัดย่อยมาสร้างแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (rating scale) สอบถาม

ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีตัวชี้วัดย่อย 1 รายการ คือมีการสอบประเมินผลผู้สูงอายุในโรงเรียนทุกเทอม มีค่าเฉลี่ยด้านความเหมาะสมของตัวชี้วัดในการนำไปใช้ เท่ากับ 3.35 และด้านความเป็นไปได้ของการนำตัวชี้วัดไปใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือได้น้อยกว่า 3.5 ส่วน ตัวชี้วัดย่อยอีก 75 ตัวชี้วัด มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมและความเป็นไปได้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (จากการให้คะแนน 1-5 คะแนนแบบลิเคิร์ท) คือมากกว่า 3.5 ทั้ง 2 ด้านกล่าวคือในด้านความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.75-4.82 ส่วนในด้านความเป็นไปได้ในการนำตัวชี้วัดไปใช้มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.57-4.65

อย่างไรก็ตามเนื่องจากในแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำตัวชี้วัดไปใช้ข้างต้นผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความอนุเคราะห์ปรับแก้ไขข้อความและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้การนำตัวชี้วัดไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับลดตัวชี้วัดและปรับปรุงข้อความของตัวชี้วัดย่อยคงเหลือตัวชี้วัดหลัก 16 ตัวชี้วัดจาก 18 ตัวชี้วัดและเพิ่มตัวชี้วัดย่อยหรือข้อคำถามจาก 76 ข้อเป็น 79 ข้อจำแนกเป็นมิติด้านบริบท (Context) มีจำนวน 3 ตัวชี้วัดหลัก 17 ตัวชี้วัดย่อย มิติด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีจำนวน 4 ตัวชี้วัดหลัก 17 ตัวชี้วัดย่อย มิติด้านกระบวนการ (Process) มีจำนวน 3 ตัวชี้วัดหลัก 12 ตัวชี้วัดย่อย มิติด้านผลผลิต (Product) มีจำนวน 2 ตัวชี้วัดหลัก 9 ตัวชี้วัดย่อย มิติด้านประสิทธิผล (Effectiveness) มีจำนวน 2 ตัวชี้วัดหลัก 9 ตัวชี้วัดย่อย และมีมิติด้านความยั่งยืน (Sustainability) มีจำนวน 2 ตัวชี้วัดหลัก 15 ตัวชี้วัดย่อย รวมตัวชี้วัดทั้งสิ้น 16 ตัวชี้วัดหลัก 79 ตัวชี้วัดย่อย ซึ่งจะได้นำไปตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดด้านความตรงเชิงโครงสร้างในขั้นตอนต่อไป

ผลการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดในด้านความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด สรุปได้ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดหน่วยในการวิเคราะห์ (unit of analysis) ได้แก่ โรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบ จำนวน 43 แห่ง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 41 แห่งโดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นตัวแทนของหน่วยในการวิเคราะห์ ทำการเก็บแห่งละ 3 คน ได้แก่ครูใหญ่โรงเรียนผู้สูงอายุ นักเรียนผู้สูงอายุที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลากเพื่อเป็นตัวแทนจากแต่ละโรงเรียน และผู้ประสานงานหรือดำเนินงานภายในโรงเรียน

ผู้สูงอายุของแต่ละแห่ง รวมทั้งหมด 129 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามโดยผู้วิจัยนำตัวชี้วัดที่ผ่านการคัดเลือกจำนวนทั้งสิ้น 16 ตัวชี้วัดหลัก 79 ตัวชี้วัดย่อยมาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อทำการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดในด้านความถูกต้องของการสร้างมาตรวัดลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัด (scaling) ตามจำนวนองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้พัฒนาขึ้นซึ่งแต่ละข้อประกอบด้วยข้อความและมาตราประมาณค่าโดยให้ผู้ตอบให้คะแนนเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติหรือสถานะที่เป็นอยู่จริงของแต่ละตัวชี้วัดใน 6 ระดับทั้งนี้ก่อนที่จะนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยโดยการหาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และการหาความเชื่อมั่น (reliability)

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดในด้านความถูกต้องของการสร้างมาตรวัดนี้ได้ทำการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของตัวชี้วัดแต่ละตัวกับคะแนนรวมทั้งหมด (item-total correlation) ทั้งนี้หากตัวชี้วัดใดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับคะแนนรวมตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไปแสดงว่าตัวชี้วัดนั้นมีความถูกต้องของการสร้างมาตรวัดทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจคัดเลือกตัวชี้วัดมีคุณภาพสูงสุดผู้วิจัยได้พิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งรายองค์ประกอบและรายตัวชี้วัดโดยจะทำการตัดตัวชี้วัดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับคะแนนรวมต่ำกว่า 0.2 ทั้งสองส่วน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมพบว่าตัวชี้วัดย่อยจำนวน 79 ตัว มีตัวชี้วัดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 77 ตัวถือว่าตัวชี้วัดย่อยข้อดังกล่าวมีคุณภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย ส่วนอีก 2 ตัวชี้วัดย่อย คือ ตัวชี้วัดมีงบประมาณในการดำเนินงานที่ได้จากการเก็บค่าสมาชิกและตัวชี้วัดมีการขอรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธามีค่าคะแนนเป็นลบมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือมีค่าน้อยกว่า 0.2 จึงทำการตัดตัวชี้วัดข้อดังกล่าวทิ้งโดยถือว่าตัวชี้วัดย่อยดังกล่าวมีคุณภาพไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทยได้

สรุปผลจากการตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดด้านความถูกต้องของการสร้างมาตรวัดพบว่าตัวชี้วัดที่มีคุณภาพสามารถนำไปประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย มีจำนวน 16 ตัวชี้วัดหลัก 77 ตัวชี้วัดย่อย

ผลการยืนยันตัวชีวิตจากผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ

หลังจากตัวชีวิตได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพตัวชีวิตด้านความตรงเชิงโครงสร้างได้ตัวชีวิตทั้งสิ้น 16 ตัวชีวิตหลัก 77 ตัวชีวิตย่อยจึงได้ทำการยืนยันและคัดสรรตัวชีวิตให้สามารถนำไปใช้ประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุได้ตรงตามวัตถุประสงค์และความต้องการของผู้สูงอายุในโรงเรียนโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุในโรงเรียนต้นแบบทางโทรศัพท์ทำให้ได้ตัวชีวิตที่มีคุณภาพและความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้กับโรงเรียนผู้สูงอายุได้จริง จำนวนทั้งสิ้น 16 ตัวชีวิตหลัก 58 ตัวชีวิตย่อย ดังนี้

1. **มิติด้านบริบท (Context)** มีจำนวน 3 ตัวชีวิตหลัก 17 ตัวชีวิตย่อย ดังนี้

ตัวชีวิตที่ 1 โครงสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุ ประกอบด้วยตัวชีวิตย่อย 5 ข้อ ได้แก่

ข้อ 1 มีที่ปรึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุในการสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 2 มีครูใหญ่ประธานหรือผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุที่ประสานงานและสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

ข้อ 3 มีคณะกรรมการและแกนนำร่วมขับเคลื่อน

ข้อ 4 มีทีมวิทยากรจิตอาสาทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้

ข้อ 5 มีผู้ประสานงานในระดับปฏิบัติการคอยประสานงานระหว่างที่ปรึกษา ครูใหญ่และนักเรียนสูงอายุ

ตัวชีวิตที่ 2 วัตถุประสงค์ของโรงเรียน ประกอบด้วยตัวชีวิตย่อย 5 ข้อ ได้แก่

ข้อ 6 มีการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ

ข้อ 7 มีการส่งเสริมการพัฒนาตนเองการดูแลคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

ข้อ 8 มีการเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

ข้อ 9 มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม

ข้อ 10 มีการเสริมสร้างศักยภาพคุณค่าภูมิปัญญาผู้สูงอายุให้เป็นที่ประจักษ์และยอมรับ

ข้อ 11 มีการส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ดำรงสืบทอด

ต่อไป

ตัวชี้วัดที่ 3 หลักสูตรการเรียนรู้ ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 5 ข้อ ได้แก่

ข้อ 12 มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม ของ

ผู้สูงอายุ

ข้อ 13 มีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ

ข้อ 14 มีกิจกรรมส่งเสริมสวัสดิการในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุและ
การทำประโยชน์เพื่อชุมชน

ข้อ 15 มีกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา

ผู้สูงอายุ

ข้อ 16 กิจกรรมส่งเสริมการมีรายได้และการมีงานทำของผู้สูงอายุ

ข้อ 17 มีระยะเวลาการเรียนการสอนที่เหมาะสม (โดยรวมระยะเวลา
เรียนประมาณ 96 ชั่วโมง)

2. มิติด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีจำนวน 4 ตัวชี้วัดหลัก 15 ตัวชี้วัด
ย่อย ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 ทรัพยากรบุคคลในโรงเรียนผู้สูงอายุ ประกอบด้วยตัวชี้วัด
ย่อย 3 ข้อ ได้แก่

ข้อ 18 มีนักเรียนสูงอายุในโรงเรียนที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ โดยมี
จำนวนนักเรียนที่เหมาะสมไม่เกินห้องละ 30 คน

ข้อ 19 มีวิทยากรผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ผู้สูงอายุในโรงเรียนที่มาจาก
หน่วยงานที่หลากหลาย เช่น การศึกษานอกระบบ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ 20 มีผู้ประสานงานเครือข่ายในโรงเรียนผู้สูงอายุ

ตัวชี้วัดที่ 2 งบประมาณ ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 3 ข้อ ได้แก่

ข้อ 21 มีงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น
และเอกชน

ข้อ 22 มีการเขียนโครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก
หน่วยงานและแหล่งทุนต่างๆ

ข้อ 23 มีการระดมทุนรูปแบบต่างๆเพื่อจัดตั้งกองทุนหรือสนับสนุนการ
จัดทำกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุ

ตัวชี้วัดที่ 3 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 4 ข้อ ได้แก่

ข้อ 24 มีสถานที่ทำกิจกรรมของผู้สูงอายุมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมปลอดภัย

ข้อ 25 มีพื้นที่ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ

ข้อ 26 สถานที่ตั้งโรงเรียนอยู่ไม่ไกลจากชุมชนผู้สูงอายุอาศัย เดินทางสะดวก

ข้อ 27 มีห้องน้ำภายในอาคารศูนย์หรือบริเวณระยะอาคารที่อยู่ในมาตรฐานของผู้สูงอายุ

ตัวชี้วัดที่ 4 การบริหารจัดการ ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 5 ข้อ ได้แก่

ข้อ 28 มีการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุให้เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นกลุ่มแกนนำคณะทำงาน และกลุ่มสมาชิก หรือกลุ่มนักเรียนผู้สูงอายุ

ข้อ 29 มีกรรมการ เป็นตัวแทนของสมาชิกกลุ่มที่จะทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกลุ่มให้การทำงานประสบความสำเร็จ

ข้อ 30 มีกติกาหรือข้อตกลงร่วมกัน เป็นแนวทางที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจน

ข้อ 31 มีการจัดกิจกรรมที่สนองตอบต่อความต้องการของผู้สูงอายุในโรงเรียน

ข้อ 32 มีกองทุน ที่ใช้ในการขับเคลื่อนงานของโรงเรียนผู้สูงอายุให้เป็นไปอย่างมั่นคง

3. มิติด้านกระบวนการ (Process) มีจำนวน 3 ตัวชี้วัดหลัก 6 ตัวชี้วัดย่อย ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 2 ข้อ ได้แก่

ข้อ 33 มีรูปแบบกิจกรรมที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนผู้สูงอายุตามบริบทพื้นที่

ข้อ 34 มีวิทยากรผู้ถ่ายทอดความรู้ในโรงเรียนมีเทคนิควิธีสอนต่างๆ ให้เหมาะสมกับวัยผู้สูงอายุและสภาพพื้นฐานของผู้เรียน

ตัวชี้วัดที่ 2 กลไกในการบริหารจัดการ ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 2 ข้อ

ได้แก่

ข้อ 35 มีการจัดกลุ่มบุคคลเป็นผู้ดำเนินงานเพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติอย่างเป็นระบบ

ข้อ 36 มีแผนดำเนินการของโรงเรียนผู้สูงอายุที่ชัดเจน

ตัวชี้วัดที่ 3 การวัดและประเมินผล ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 2 ข้อ ได้แก่

ข้อ 37 มีการทดสอบที่ยืดหยุ่นเพื่อต้องการทราบว่าผู้เรียนได้รับความรู้
อะไรบ้างจากการเรียนในชั้นเรียน

ข้อ 38 มีการประเมินผลจากการมาเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมของ
ผู้สูงอายุ

4. มิติด้านผลผลิต (Product) มีจำนวน 2 ตัวชี้วัดหลัก 9 ตัวชี้วัดย่อย
ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 ด้านผู้สูงอายุ ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 5 ข้อ ได้แก่

ข้อ 39 ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรง กระฉับกระเฉง

ข้อ 40 ผู้สูงอายุคลายเหงา เกิดการผ่อนคลาย เกิดความสุขทางใจ

ข้อ 41 ผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนวัยเดียวกันและคนต่างวัย

ข้อ 42 ผู้สูงอายุสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

ข้อ 43 ผู้สูงอายุสามารถนำทักษะวิชาชีพที่ได้เรียนในโรงเรียนไปประกอบ
อาชีพสร้างงาน สร้างรายได้

ตัวชี้วัดที่ 2 ด้านชุมชนและสังคม ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 4 ข้อ ได้แก่

ข้อ 44 โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นพื้นที่เรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ ภูมิ
ปัญญาและวัฒนธรรม ท้องถิ่น ให้ดำรงสืบทอดเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนสังคม

ข้อ 45 โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการ
ทำประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

ข้อ 46 โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นแรงผลักดันให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมเป็น
อาสาสมัครในชุมชน

ข้อ 47 โรงเรียนผู้สูงอายุสามารถเป็นต้นแบบสร้างชื่อเสียงให้ชุมชนและ
สังคม

5. มิติด้านประสิทธิผล (Effectiveness) มีจำนวน 2 ตัวชี้วัดหลัก 9
ตัวชี้วัดย่อย ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 ผลการดำเนินงาน ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 3 ข้อ ได้แก่

ข้อ 48 ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจมากต่อหลักสูตร และกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดให้

ข้อ 49 ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจมากต่อวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในโรงเรียน

ข้อ 50 ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจมากต่อการบริหารจัดการโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุ

ตัวชี้วัดที่ 2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 6 ข้อ ได้แก่

ข้อ 51 มีผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ทุ่มเท เสียสละ และมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ

ข้อ 52 มีคณะกรรมการหรือแกนนำโรงเรียนผู้สูงอายุมีเป้าหมายชัดเจน และมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ข้อ 53 มีส่วนร่วมของคณะกรรมการ ผู้สูงอายุในโรงเรียน และเครือข่าย

ข้อ 54 มีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง

ข้อ 55 มีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อ 56 มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม

6. มิติด้านความยั่งยืน (Sustainability) มีจำนวน 2 ตัวชี้วัดหลัก 2 ตัวชี้วัดย่อย ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 เครือข่าย ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 1 ข้อ ได้แก่

ข้อ 57 มีการร่วมมือดำเนินการร่วมกันกับหน่วยงานภายนอกเพื่อประสานการทำงาน

ตัวชี้วัดที่ 2 การมีส่วนร่วม ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 1 ข้อ ได้แก่

ข้อ 58 มีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียน

อภิปรายผล

คุณภาพของตัวชี้วัดที่ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำตัวชี้วัดไปใช้และความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. อภิปรายผลจากการตรวจสอบคุณภาพในด้านความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ในการนำตัวชี้วัดไปใช้

การตรวจสอบคุณภาพในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดย ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คนพบว่ามิติที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ในการนำตัวชี้วัดไปใช้สูงทั้งสองด้านได้แก่มิติด้านบริบท (Context) ที่ให้ ความสำคัญกับบริบทสภาพแวดล้อมของโรงเรียนผู้สูงอายุสอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธ์ (2557) ที่กล่าวถึงการประเมินบริบท (context evaluation: C) ว่า เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่าสภาพแวดล้อมที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง มีความต้องการหรือปัญหาอะไรที่ยังไม่ได้ รับการตอบสนองหรือแก้ไข มีโอกาสและสรรพกำลังที่จำเป็นอะไรที่ยังไม่ได้ถูก นำมาใช้ในการศึกษา และสืบเนื่องมาจากปัญหาอะไรประเด็นการประเมิน ครอบคลุมเกี่ยวกับวิสัยทัศน์จุดหมาย โครงสร้างหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อม และความต้องการนั้นๆทั้งนี้ทั้งนี้กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2559) ก็ให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ โครงสร้างโรงเรียน และหลักสูตรของโรงเรียน จึงได้จัดทำคู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุ ขึ้นมาและสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ กำพรว้า และ สมิตรา โรจนนิติ (2561) ที่ ศึกษาเรื่องการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัย ดันแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยใช้ CIPPIEST เป็นรูปแบบการประเมินผลการศึกษาพบว่า การประเมินในด้านบริบทอยู่ในระดับ มากที่สุดและยังมีงานของ พวงนรินทร์ คำบุก (2557) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่ เกี่ยวข้องในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยม้อ อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย พบว่าด้านบริบท การดำเนินงานมีความเหมาะสมในระดับสูงที่สุด มีความเหมาะสม สอดคล้องกับปัญหาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ และมีความชัดเจนของวัตถุประสงค์

2. อภิปรายผลจากการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดในด้านความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบโดยการสอบถามสภาพการปฏิบัติจริงในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทยจำนวน 43 แห่งผลจากการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดในด้านความถูกต้องของการสร้างมาตรวัดพบว่า องค์ประกอบที่ตัวชี้วัดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดและตัวชี้วัดส่วนใหญ่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงได้แก่มิติด้านบริบท (Context) สอดคล้องกับผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำตัวชี้วัดไปใช้โดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นการยืนยันได้ว่าการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญกับโครงสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุที่มีการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการโดยมาจากบุคคลที่อยู่ในชุมชนนั้นๆ หรือมาจากบุคคลภายนอกหรือจัดขึ้นตามภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานนั้นๆ โดยโครงสร้างของโรงเรียนผู้สูงอายุมีหลากหลายรูปแบบไม่ตายตัวขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนนั้นๆ ประกอบด้วยที่ปรึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุ ครูใหญ่หรือประธานหรือผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุ คณะกรรมการและแกนนำร่วมขับเคลื่อน ทีมวิทยากรจิตอาสา และมีผู้ประสานงานในระดับปฏิบัติการคอยประสานงานระหว่างที่ปรึกษา ครูใหญ่และนักเรียนสูงอายุ นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์ของโรงเรียนที่ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของ Stufflebeam and Shinkfield (2007) ที่กล่าวว่า การประเมินบริบทเป็นการประเมินที่เน้นในเรื่องความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของโครงการเพื่อหาเหตุผลที่ใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย รวมถึงการหาความจำเป็นในการประเมินก่อนเริ่มโครงการเพื่อกำหนดทิศทางและวัตถุประสงค์ของโครงการสามารถกระทำได้ทั้งก่อนการเริ่มโครงการโดยมีวัตถุประสงค์คือเพื่อให้ค่านิยมตามบริบทที่เกี่ยวข้องใช้ระบุจำนวนประเมินความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและจัดหาโอกาสที่จะตอบสนองความต้องการและโครงการหลังการสิ้นสุดการดำเนินโครงการก็มีการทำการประเมินโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการวิเคราะห์/วินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากพื้นฐานความต้องการและใช้ตรวจสอบเป้าหมายของโครงการว่าสามารถตอบสนองความต้องการหรือไม่

เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดที่สำคัญจำแนกตามองค์ประกอบการประเมินสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

มิติด้านบริบท (Context) มีจำนวน 3 ตัวชี้วัดหลัก 17 ตัวชี้วัดย่อย พบว่าตัวชี้วัดทุกตัวมีความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดแสดงให้เห็นว่าเป็นตัวชี้วัดที่สามารถวัดองค์ประกอบหลักได้โดยตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมสูงสุดได้แก่ตัวชี้วัดที่มีที่ปรึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุในการสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดมีคณะกรรมการและแกนนำร่วมขับเคลื่อน และตัวชี้วัดมีผู้ประสานงานในระดับปฏิบัติการคอยประสานงานระหว่างที่ปรึกษา ครูใหญ่และนักเรียนสูงอายุตามลำดับซึ่งทั้งสามตัวชี้วัดนี้จะเห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างของโรงเรียนโดยสอดคล้องกับศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2560) ที่กล่าวไว้ว่าโรงเรียนผู้สูงอายุมุ่งเน้นให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการที่มาจากหลายฝ่ายทั้งภาคครูศาสนาประชาชนและนักเรียนสูงอายุโดยร่วมกันพิจารณาและกำหนดหลักสูตรกำหนดการเปิด-ปิดเรียนสถานที่เรียนและงบประมาณที่ใช้โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของนักเรียนสูงอายุและยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงาน สอดคล้องกับงานของพวงนรินทร์ คำปุกและประกายศรี ศรีรุ่งเรือง (2558) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยหม้อเอพานจังหวัดเชียงรายมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุห้วยหม้อในรูปแบบของ CIPP Model ผลการวิจัยพบว่าด้านบริบทภาพรวมเห็นด้วยกับการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยหม้อในระดับมากที่สุดคือผู้สูงอายุต้องการให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุควรมีกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากวัยที่ผ่านมามีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมมีความสนใจและร่วมเป็นสมาชิกในชมรมต่างๆและการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

มิติด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีจำนวน 4 ตัวชี้วัดหลัก 17 ตัวชี้วัดย่อย พบว่าตัวชี้วัดย่อย 2 ข้อ ในตัวชี้วัดหลักงบประมาณ คือตัวชี้วัดมีงบประมาณในการดำเนินงานที่ได้จากการเก็บค่าสมาชิก และตัวชี้วัดมีการขอรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือมีค่าน้อยกว่า 0.2 จึงทำการตัดตัวชี้วัดข้อดังกล่าวทิ้ง โดยถือว่าตัวชี้วัดย่อยดังกล่าวมีคุณภาพไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทยได้สาเหตุของตัวชี้วัดย่อยที่ไม่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าว มาจากปัจจัยสำคัญในการบริหารโรงเรียนผู้สูงอายุประการหนึ่งกรณีกิจการผู้สูงอายุ (2559) ระบุ

ว่าการขับเคลื่อนงานของโรงเรียนผู้สูงอายุให้เป็นไปอย่างมั่นคงจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการทางงบประมาณเพื่อการดำเนินงานด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามพบว่าโรงเรียนผู้สูงอายุหลายแห่งประสบปัญหาด้านนี้ส่วนใหญ่พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้สนับสนุนหลัก ใช้งบประมาณของท้องถิ่นเอง และไม่พบว่ามี การเรียกเก็บค่าสมาชิก เพราะถ้าเก็บค่าสมาชิกจะทำให้ไม่มีผู้สูงอายุมาเรียน และการเรียกรายได้จากผู้มีจิตศรัทธาก็ทำได้ค่อนข้างยากเพราะโรงเรียนผู้สูงอายุไม่ใช่หน่วยงานลักษณะของมูลนิธิการกุศลส่วนข้อที่เหลือนี้อาจมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงถือว่าทุกตัวชี้วัดย่อยมีคุณภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทยได้โดยตัวชี้วัดที่มีค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมสูงสุดได้แก่ตัวชี้วัดมีการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุให้เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นกลุ่มแกนนำคณะทำงาน และกลุ่มสมาชิก หรือกลุ่มนักเรียน ผู้สูงอายุตัวชี้วัดมีกรรมการ เป็นตัวแทนของสมาชิกกลุ่มที่จะทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกลุ่มให้การทำงานประสบความสำเร็จและตัวชี้วัดมีกติกาหรือข้อตกลงร่วมกัน เป็นแนวทางที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนตามลำดับจะเห็นว่าทั้งสามข้อมีความสอดคล้องกันเป็นเรื่องของการบริหารจัดการสอดคล้องกับงานของ ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ และคณะ (2560) พบว่าการบริหารจัดการในโรงเรียนผู้สูงอายุ การที่หลายหน่วยงานเข้ามารวมกลุ่มเป็นกรรมการถือเป็นโอกาสในการบูรณาการงานหลายๆ งานเพื่อให้ตอบสนองต่อเป้าหมายเดียวกัน

มิติด้านกระบวนการ (Process) มีจำนวน 3 ตัวชี้วัดหลัก 12 ตัวชี้วัดย่อยพบว่า ตัวชี้วัดทุกตัวมีค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดแสดงให้เห็นว่าเป็นตัวชี้วัดที่สามารถวัดองค์ประกอบหลักได้โดยตัวชี้วัดที่มีค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมสูงสุดได้แก่ตัวชี้วัดมีการทดสอบที่ยืดหยุ่นเพื่อต้องการทราบว่าผู้เรียนได้รับความรู้อะไรบ้างจากการเรียนในชั้นเรียนตัวชี้วัดมีการประเมินผลจากการมาเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุและตัวชี้วัดมีการประเมินผลการถ่ายทอดความรู้ของครูวิทยากรผู้ถ่ายทอดความรู้ในโรงเรียนตามลำดับซึ่งทั้งสามตัวชี้วัดนี้มีความสอดคล้องกันเป็นเรื่องของการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับงานของพวงนรินทร์ คำบุก (2557) พบว่า โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลหัวม้อ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย มีการประเมินผลตามสภาพจริง

เพื่อนำเอาผลการประเมินมาแจ้งให้ผู้เรียนทราบและผู้สอนได้นำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

มิติด้านผลผลิต (Product) มีจำนวน 2 ตัวชี้วัดหลัก 9 ตัวชี้วัดย่อย พบว่า ตัวชี้วัดทุกตัวมีค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดแสดงให้เห็นว่าเป็นตัวชี้วัดที่สามารถวัดองค์ประกอบหลักได้โดยตัวชี้วัดที่มีค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมสูงสุดได้แก่ตัวชี้วัดโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นแรงผลักดันให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในชุมชนตัวชี้วัดผู้สูงอายุสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมและตัวชี้วัดโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นพื้นที่เรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ท้องถิ่น ให้ดำรงสืบทอดเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนสังคม ตามลำดับ ซึ่งทั้งสามตัวชี้วัดนี้มีความสอดคล้องกันเป็นเรื่องของประโยชน์จากโรงเรียนผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2560) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของโรงเรียนผู้สูงอายุไว้ว่า นักเรียนสูงอายุหลายคนนำความรู้ไปทำคุณประโยชน์ต่อผู้อื่นและชุมชนของตนเองหลายคนเป็นอาสาสมัครทำงานเพื่อสังคมหรือเป็นอาสาสมัครอยู่แล้วเมื่อได้รับความรู้แล้วนำไปปฏิบัติหรือบริการกลุ่มเป้าหมายและเพื่อนบ้านจนได้รับคำชมเชยจากเพื่อนบ้านสร้างภาคภูมิใจแก่กันนักเรียนสูงอายุเหล่านั้นประการสุดท้ายการได้รับความรู้ที่ทันสมัยจากโรงเรียนผู้สูงอายุทั้งข้อมูลเกี่ยวกับประเทศของตนและประเทศเพื่อนบ้านกฎหมายเทคโนโลยีและการสื่อสารทางสังคมทำให้ผู้สูงอายุรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและปรับตัวเข้ากับวิถีการดำเนินชีวิตสมัยใหม่ได้ทำให้เกิดความกระตือรือร้นสดชื่นแจ่มใสสนใจอยากเข้าร่วมกลุ่มกับบุคคลอื่น และสอดคล้องกับงานของยุพิน ทรัพย์แก้ว (2559) พบว่าผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุหลังจบกิจกรรมและหลักสูตรในโรงเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าร้อยละ 93.33 ทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ และด้านสังคม

มิติด้านประสิทธิผล (Effectiveness) มีจำนวน 2 ตัวชี้วัดหลัก 9 ตัวชี้วัดย่อย พบว่า ตัวชี้วัดทุกตัวมีค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดแสดงให้เห็นว่าเป็นตัวชี้วัดที่สามารถวัดองค์ประกอบหลักได้โดยตัวชี้วัดที่มีค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมสูงสุดได้แก่ตัวชี้วัดมีคณะกรรมการหรือแกนนำโรงเรียนผู้สูงอายุมีเป้าหมายชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตัวชี้วัดมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ทุ่มเท เสียสละ และมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ และตัวชี้วัดมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ ผู้สูงอายุในโรงเรียน

และเครือข่ายตามลำดับ ซึ่งทั้งสามตัวชี้วัดนี้มีความสอดคล้องกันเป็นเรื่องของปัจจัยแห่งความสำเร็จสอดคล้องกับแนวคิดของกรรณกิจการผู้สูงอายุ (2559) ที่กล่าวถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุคือมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีเป้าหมายชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องมีส่วนร่วม มีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็งมีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม สอดคล้องกับงานของ ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ และคณะ (2560) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุประสบความสำเร็จคือ กลุ่ม แกนนำ คณะกรรมการโรงเรียน การมีส่วนร่วมและเครือข่าย

มิติด้านความยั่งยืน (Sustainability) มีจำนวน 2 ตัวชี้วัดหลัก 15 ตัวชี้วัดย่อยพบว่า ตัวชี้วัดทุกตัวมีค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดแสดงให้เห็นว่าเป็นตัวชี้วัดที่สามารถวัดองค์ประกอบหลักได้โดยตัวชี้วัดที่มีค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมสูงสุดได้แก่ตัวชี้วัดมีการร่วมกันดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียนระหว่างผู้สูงอายุในโรงเรียนและกรรมการตัวชี้วัดมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และตัวชี้วัดมีการร่วมมือดำเนินการร่วมกันกับหน่วยงานภายนอกเพื่อประสานพลังในการทำงาน ตามลำดับ ซึ่งทั้งสามตัวชี้วัดนี้มีความสอดคล้องกัน สอดคล้องกับงานของปิยากร หวังมหาพร (2555) ทำการศึกษาเรื่องความร่วมมือในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุการวิเคราะห์ข้ามกรณีพบว่าเงื่อนไขที่นำไปสู่ความร่วมมือในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุได้แก่ จำนวนผู้สูงอายุอุดมการณ์ของข้าราชการเกษียณอายุสภาพแวดล้อมทางการเมืองการส่งต่อความคิดเรื่องโรงเรียนผู้สูงอายุพื้นฐานการรวมตัวของผู้สูงอายุแรงบันดาลใจของผู้ก่อตั้งและการมีผู้สนับสนุนที่น่าเชื่อถือด้านกระบวนการความร่วมมือได้แก่มีโครงสร้างการบริหารเป็นรูปแบบคณะกรรมการมีการสนับสนุนเทคโนโลยีซึ่งกันและกันการพบปะอย่างไม่เป็นทางการกับหน่วยงานที่เข้าร่วมร่วมมือมีการติดต่อสื่อสารตามแนวนอนระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และสอดคล้องกับสุกัญญา เอ็มอัมธรรม และคณะ (2561: 421 – 448) ที่ได้ศึกษาความมั่นคงของมนุษย์ในกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น ซึ่งพบว่าหน่วยงานภาครัฐภายนอกควรส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมโดยการสนับสนุนกิจกรรมและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมด้านสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาคุณภาพของตัวชี้วัดในแต่ละองค์ประกอบจากการตรวจสอบคุณภาพด้านความถูกต้องของการสร้างมาตรวัดพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของตัวชี้วัดแต่ละตัวกับคะแนนรวมทั้งหมด (item-total correlation) อยู่ระหว่าง -0.106-0.892 โดยมีมิติด้านบริบท (Context) มีความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 0.429-0.856 มิติด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง -0.106-0.673 มิติด้านกระบวนการ (Process) มีความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 0.531-0.698 มิติด้านผลผลิต (Product) มีความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 0.533-0.725 มิติด้านประสิทธิผล (Effectiveness) มีความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 0.600-0.795 และมิติด้านความยั่งยืน (Sustainability) มีความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 0.528-0.868 ทั้งนี้หากพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบพบว่าช่วงของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวชี้วัดมีความใกล้เคียงกันแตกต่างกันไม่มากนักแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบต่างๆ มีความสำคัญร่วมกันในการเป็นตัวชี้วัดการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเดโช แสนภักดีและวิยุทธ์ จำรัสพันธุ์ (2562) ที่ศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบดูแลและส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบดูแลและส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้แก่ ภาวะผู้นำ เอกภาพในการทำงาน การสร้างแรงจูงใจ การทำงานเป็นทีม การจัดองค์กร การออกแบบเครือข่าย และการเสริมพลังเครือข่าย ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับทุกมิติการประเมินและเมื่อพิจารณาแต่ละตัวชี้วัดในแต่ละองค์ประกอบก็เช่นเดียวกันตัวชี้วัดแต่ละตัวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ใกล้เคียงกันแสดงว่าตัวชี้วัดทุกตัวมีความสำคัญต่อการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบในประเทศไทย แต่ในระยะแรกโรงเรียนผู้สูงอายุหรือหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบอาจให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดที่มีความสำคัญสูงในแต่ละองค์ประกอบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สามารถนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุในประเทศไทยเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุประสบความสำเร็จนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุแบบองค์รวม

2. โรงเรียนผู้สูงอายุแห่งอื่นๆสามารถนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน หากผลการประเมินในตัวชี้วัดได้อยู่ในระดับต่ำแสดงว่าผู้รับผิดชอบการดำเนินงานจะต้องให้การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินงานในด้านนั้นให้มีคุณภาพมากขึ้นนอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้ในระยะยาว

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ หรือเจ้าภาพหลักในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุสามารถนำตัวชี้วัดจากการวิจัยฉบับนี้ไปพัฒนาเป็นแผนงานขององค์กรเพื่อให้สอดคล้องกับแผนงานระดับจังหวัดที่รับผิดชอบโดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอาจจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประสานงานกับกองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุซึ่งเป็นหน่วยหลักในการให้คำแนะนำส่งเสริมสนับสนุนประสานงานรวมถึงกำกับดูแลติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานผู้สูงอายุในโรงเรียน เพื่อให้มีการนำตัวชี้วัดที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนากระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุโดย (1) ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนผู้สูงอายุนำตัวชี้วัดไปใช้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานโดยจัดทำคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานที่มีคำชี้แจงอย่างชัดเจนถึงแนวทางการนำมาตราฐานและตัวชี้วัดไปปฏิบัติ (2) จัดอบรมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับตัวชี้วัดการให้ความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติตามตัวชี้วัดการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดให้ถูกต้องเป็นระบบการสร้างตระหนักรู้และเห็นคุณค่าของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องน่าเชื่อถือซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ และนำไปสู่การ

ปรับเปลี่ยนกลไกเชิงนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแบบยั่งยืน (3) ทำการคัดเลือกโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบที่มีความพร้อมในการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดเพื่อเป็นการทบทวนตัวชี้วัดที่สร้างขึ้นว่าสามารถใช้ได้มากน้อยเพียงใดควรตัดหรือเพิ่มตัวชี้วัดใดหรือไม่เพื่อให้ตัวชี้วัดมีความสมบูรณ์มากที่สุดและ (4) สนับสนุนให้โรงเรียนผู้สูงอายุได้นำคู่มือการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดนี้ไปใช้เป็นมาตรฐานการดำเนินงานและกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องเนื่องจากกลไกนี้เป็นกลไกการบริหารเพื่อควบคุมกำกับให้ตัวชี้วัดสามารถนำไปใช้ได้จริงเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในระยะยาว

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตกำหนดเป็นภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการแต่ในข้อเท็จจริงหน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินงานเป็นหลัก ควรมีการเพิ่มภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุนอกเหนือจากภารกิจเดิมของกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 11(2) การศึกษาการศาสนาและข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตจะทำให้หน่วยงานท้องถิ่นสามารถบริหารงานได้สะดวกยิ่งขึ้น

2. ประเด็นด้านการแสวงหางบประมาณในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งรับผิดชอบการจัดตั้งของโรงเรียนผู้สูงอายุได้ขอรับทุนสนับสนุนไปยังกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ซึ่งสามารถกระทำได้ตามระเบียบของกองทุนแต่กองทุนส่งเสริมฯปฏิเสธพร้อมทั้งแนะนำให้ไปขอรับการสนับสนุนจากกองทุนผู้สูงอายุแทนเนื่องจากเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุโดยตรงแต่กองทุนผู้สูงอายุไม่มีระเบียบรองรับให้สามารถสนับสนุนองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐด้วยเงินนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่สามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุจากกองทุนผู้สูงอายุโดยตรงได้ ดังนั้นกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรกำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณของโรงเรียนผู้สูงอายุให้ชัดเจนเพื่อใช้ในกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุต่อไป

3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นภารกิจที่ครอบคลุมสาระด้านสุขภาพกายจิตสังคมเศรษฐกิจภูมิปัญญาและอื่นๆ ซึ่งต้องใช้บุคลากรงบประมาณและการสนับสนุนจากหลากหลายหน่วยงานอย่างเป็นทางการ

ซึ่งหากมีการวางแผนการทำงานและการประสานความร่วมมือในการจัดบริการแก่ผู้สูงอายุของหน่วยงานทั้งนอกและในพื้นที่แล้วจะเกิดประโยชน์ต่อการจัดบริการอย่างมากการบูรณาการหน่วยงานที่ทำงานด้านผู้สูงอายุได้แก่กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ องค์การศาสนา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และหน่วยงานด้านวิชาการต่างๆ กลุ่ม/ชมรมผู้สูงอายุและอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมและการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นวิธีการที่จะสามารถเสริมศักยภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุได้ในระดับหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2559). **คู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุ**. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2560). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ปี พ.ศ.2560**. (ออนไลน์) สืบค้นจาก www.dop.go.th/download/knowledge/th1552463947-147_0.pdf, เข้าถึงเมื่อ 15 เมษายน 2561.
- เดโช แสนภักดี และวิฑูรย์ จำรัสพันธุ์. (2562). ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบดูแลและส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา. **วารสารการบริหารปกครอง**, 8 (1): 41 – 61.
- ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ และคณะ. (2560). โรงเรียนผู้สูงอายุกับการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในชุมชนท้องถิ่นอีสาน. **วารสารสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร**, 14(1), 133-162.
- ปิยากร หวังมหาพร. (2555). รูปแบบการจัดการเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา**, 1(1), 135-154.
- พวงนรินทร์ คำปุก. (2558). **ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งโรงเรียน**

ผู้สูงอายุ ตำบลห้วยงิ้วอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย.

ยุพิน ทรัพย์แก้ว. (2559). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยหลักสูตรโรงเรียน

ผู้สูงอายุของศูนย์ความเป็นเลิศด้านการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช. **วารสารการพยาบาล**
และการศึกษา, 9(2), 25-39.

รัตน์ บัวสนธิ์. (2557). รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST: มโนทัศน์ที่
คลาดเคลื่อนในการใช้ CIPP and CIPPIEST Evaluation Models:
Mistaken and Precise Concepts of Applications. **วารสารศิลปการ**
ศึกษาศาสตร์วิจัย, 5(2), 7-14.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2549). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ **โครงการผู้ดูแล**

ผู้สูงอายุในครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2560). การถอดบทเรียนตัวอย่างที่ดีของโรงเรียนและชมรม
ผู้สูงอายุที่มีกิจกรรมถ่ายทอดความรู้. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

สุกัญญา เอมอัมธรรม อิมรอน โส๊ะสัน และกณิกนันต์ แสงมหาชัย. (2018). ความ
มั่นคงของมนุษย์ในกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น. **วารสารการบริหาร**
ปกครอง, 7 (2): 421 – 448.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่
12. กรุงเทพฯ: สามลดา.

สุภากร จันทวานิช. (2540). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**.

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุษณี กำพรวี และ และสมิตรา โรจนินติ. (2561). การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย
การจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1. **วารสารการวัดผลการศึกษา**
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 24(2), 312-326.

Stufflebeam, D.L., Gullickson, L.A., and Wingate L. (2002). **The Spirit of**

Consuelo: An Evaluation of KeAkaHo'ona. Kalamazoo:
Western Michigan University Evaluation Center.

Stufflebeam, D.L., and Shinkfield, A. (2007). **Evaluation Models, Theories, and Applications.** San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Translated Thai References

- Aimimtham, S., Soksas, I., and Saengmahachai, K. (2019). Human Security of the Elderly Citizens in Khon Kaen Province. **Governance Journal**, 7(2): 421 – 448.
- Buason, R. (2014). CIPP and CIPPIEST evaluation models: Mistaken and precise concepts of applications. **Journal of Fine Arts, Research Studies**, 5 (2), 7-14.
- Chantavanich, S. (1997). **Qualitative Data Analysis.** Bangkok : Chulalongkorn University.
- Department of Elderly Affairs. (2016). **Elderly School Handbook.** Bangkok: Elderly Empowerment Division. [in Thai]
- Department of Elderly Affairs. (2017). **The situation of Thai elderly in 2017.** Retrieved on www.dop.go.th/download/knowledge/th1552463947-147_0.pdf (Accessed when 15 April 2018) [in Thai]
- Kamphar, U. and Rojananiti, S. (2018). Development of a Proposed Policy for Providing Education in Early Childhood School Prototypes of the Office of Uttaradit Elementary Educational Area 1. **Journal of Educational Measurement**, 24(2), 312-326.
- Khampuk, P. (2015). **Stakeholders' Opinion Toward Setting-up HuangomSubdistrict Senior Citizen School, Phan District, Chiang Rai Province.** Research, Master of Public Administration of Chiang Rai Rajabhat University.

- Prasithrathsint, S. (2003). **Social sciences research methodology**. Bangkok : Three-Lada.
- Saenpukdee, D. and Chamruspanth, V. (2019). Factors for the Achievement of the Geriatric 's Management System and Geriatric 's Life Quality Promotion in Nakhon Ratchasima. **Governance Journal**, 8 (1): 41 – 61.
- Sapkaew, Y. (2016). The Development of Elderly,s Quality of Life by Using The Elderly School Curriculum, The Excellent Center in Health Promotion of Elderly, Boromarajonani College of Nursing Nakhon Si Thammarat. **Journal of Nursing and Education**, 9(2), 25-39.
- Srisupun, P. et al. (2017). The Elderly School and the Capacity Building of Isan Local Communities. **Journal of Graduate Volunteer Centre**, 14(1), 133-162. [in Thai]
- Whangmahaporn, P. (2012). Subsistence Allowance Management's Pattern for the Elderly of the Thai Local Administrative Organization. **Academic Journal Chaopraya University**, 1(1), 135-154.
- Yodpet, S. (2006). **Completed research report of family caregiver project**. 2nd edition. Bangkok: Thammasat University Press.
- Yodpet, S. (2017). **Lessons learned, good examples of schools and elderly clubs with knowledge transfer activities**. Office of Health Promotion Foundation. (SSO)